

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
МЕДИЧНА СУБКУЛЬТУРА**

Спеціальність: **224 «Терапія та реабілітація»**
Спеціалізація: **17.01 Фізична терапія**
Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія, ерготерапія**
Код компонента в освітній програмі: **ВК31**
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **IV (весняний)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, семінарські заняття, самостійна робота, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **освітній компонент «Історія України»**

Кафедра/підрозділ: **кафедра філософії та суспільних наук, пр. Науки, 4, 3 поверх**
Керівники освітнього компонента:
доц. **Демочко Ганна Леонідівна**, email: hl.demochko@knmu.edu.ua
ст. викладач **Троценко Олексій Володимирович**, email: ov.trotsenko@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6890>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Предметом вивчення освітнього компоненту є ознайомлення з таким феноменом, як «медична субкультура», її ціннісними орієнтаціями, культурними зразками, нормами, смислами, а також характерними особливостями медичної діяльності і мисленням, які складають її специфіку. «Медична субкультура» вивчає специфіку медичної діяльності і особливості медичного пізнання, стиль мислення медика, його особисту культуру, атрибутику, звичаї і традиції. Саме поняття «здоров'я» сьогодні сприймається як поняття не лише біомедичне, але й соціокультурне. У медичних дослідженнях ученого та діяльності лікаря-практика все більшу роль відіграють ціннісні орієнтації. Професійна група медичних працівників становить значну самобутню спільноту, відносно закриту, що відрізняється від інших професійних груп низкою особливостей, має власну етику, норми поведінки та моралі, уявлення про професіоналізм та особу професіонала, світоглядні уявлення, які знайшли відображення в певних ритуалах, фольклорі та ін. Курс орієнтований на допомогу здобувачам вищої освіти у полегшенні процесу соціалізації в сучасному професійному медичному середовищі України та світу.

МЕТА КУРСУ: формування у здобувачів знання, необхідні для успішної соціалізації в спільноті професійних медиків.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН 03. Дотримуватися етики професійного спілкування, діяти етично дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
РН 06. Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття.
РН 07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів.
РН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.

РН 19. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання з допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекційних занять (10 год.):

1. Сутність та особливості медичної субкультури в контексті професійної субкультури.
2. Структура і функції медичної субкультури.
3. Медичний фольклор. Медична субкультура в контексті проблематики «антропології міста».
4. Медична субкультура в умовах соціальних трансформацій в Україні.

Перелік тем семінарських занять (20 год.):

- 1 Сутність та особливості медичної субкультури в контексті професійної субкультури.
- 2 Структура і функції медичної субкультури.
- 3 Медичний фольклор. Медична субкультура в контексті проблематики «антропології міста».
- 4 Медична субкультура в умовах соціальних трансформацій в Україні.

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Сутність та особливості медичної субкультури в контексті професійної субкультури.
2. Структура і функції медичної субкультури.
3. Медичний фольклор. Медична субкультура в контексті проблематики «антропології міста».
4. Медична субкультура в умовах соціальних трансформацій в Україні.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: проблемне навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання (з урахуванням можливостей сильних і слабких здобувачів вищої освіти), евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод (підготовка здобувачем вищої освіти доповіді-презентації), метод проєктного навчання (підготовка здобувачем вищої освіти самостійного дослідження), організація екскурсій до музеїв та на виставки.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120-200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є набрання 120 балів ЗНД.

Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надасть на першому практичному занятті. Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально. Практичні заняття. Активна участь під час обговорення, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі: повага до колег, толерантність до інших та їхнього досвіду, сприйнятливість та неупередженість, здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки, ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів, я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції, обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та семінарських занять є обов'язковим. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять

(https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Боришевський М. Й. Особистість у вимірах самосвідомості [Текст]: монографія / М. Й. Боришевський. – Суми : Еллада, 2012. – 608 с.
2. Буйських Ю. Життя в клініці: субкультура лікарів в просторі сучасного міста // Матеріали до української етнології : щорічник. Збірник наукових праць. Вип. 10 (13). / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАНУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. К., 2011. С. 73-80.
3. Косяк В. А. Людина та її тілесність у різних формах культури [Текст] : навчальний посібник / В. А. Косяк. – Суми: Університетська книга, 2010. – 318 с.
4. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі [Текст] / В. Г. Кремень.

– 2-е вид. – К. : Тов. «Знання України», 2010. – 520 с.

5. Наливайко О. Б. Професійна культура майбутніх сімейних лікарів та шляхи її формування / О. Б. Наливайко // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / ред. О. Г. Романовський. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – Вип. 45 (49) : матер. 2-ї міжнар. наук.-практ. конф. : "Ідеї академіка Івана Зязюна у працях його учнів і соратників", 25-26 травня 2016 р. – Ч. 2. – С. 49-57.
6. Агаркова А.О. Стан розробки проблеми формування професійної культури майбутнього лікаря /А.О. Агаркова, Н.М. Чернуха // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця : ВДПУ, 2011. – Вип. – 38. С. 132–139. – (Серія:педагогіка і психологія).
7. Агаркова А.О. Структура та функції професійно-етичної культури лікаря /А.О.Агаркова // Наукові праці МАУП. – №1 (20). – 2011. – С. 140–142.
8. Агаркова А.О. Функції професійно-етичної культури /А.О. Агаркова // Український медичний альманах. – Том 13. – № 3. – 2010 (додаток). – Луганськ, 2010. – С. 10.

Допоміжні

1. Важинський С. Е. Світосприйняття як регулятор свідомості та поведінки людини [Текст] / С. Е. Важинський // Бочаровські читання : матеріали наук.- практич. конф. [з міжнар. участю], присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (м. Харків, 18 берез. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – 336 с.
2. Губко О. Психологія українського народу: наук. дослідж.: в 2-х кн. Кн. 1: Психологічний склад праукраїнської народності [Текст] /О. Губко. – К.: ФОП Стебеляк, 2015– 504 с.; іл.
3. Кузікова С. Б. Мотиваційно-ціннісний простір у становленні професійної та особистісної ідентичності студентів ВНЗ [Текст] / С. Б. Кузікова // Психологія і особистість. Науковий журнал. – № 2 (8). Частина 2. Київ - Полтава, ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. С. 194–207.
4. Попович І. С. Роль соціально-психологічних очікувань у професійному становленні та розвитку особистості [Текст] / І. С. Попович // Збірка наук. праць : філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ : Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2015. – Вип. 20, ч. 2. – С. 213-220.
5. Сабатовська І.С. Професійна культура особистості: структура та критерії вимірювання [Електронний ресурс] / І.С. Сабатовська. Режим доступу: http://www.confcontact.com/20110531/so_sabat.htm
6. Frankl Viktor Emil. Man's search for meaning: an introduction to logotherapy. URL: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/3403095/mod_resource/content/1/56ViktorFrankl_Mans%20Search.pdf.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Міністерство охорони здоров'я України <http://www.moz.gov.ua>
2. Європейське регіональне бюро ВООЗ <http://www.euro.who.int/ru>
3. Кафедра суспільних наук ХНМУ (з методичними матеріалами) http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=141%3A2011-05-14-19-10-49&catid=7%3A2011-05-05-09-08&Itemid=27&lang=uk
4. Волонтерська платформа UNICEF <https://platforma.volunteer.country>
5. Волонтерське об'єднання «СпівДія» <https://www.facebook.com/sonlik17/photos/a.358905554553028/1379282825848624/?type=3>
6. https://radiotrek.rv.ua/news/top10_likarnyanyh_prykmet_ta_zabobon_216635.html